

SISÄLLYS

Esipuhe.....	V
--------------	---

A. YLEISET SÄÄNNÖKSET TYÖSUHTEESTA

Työsopimus ja työehtosopimus

Työsopimuslaki 26.1.2001/55.....	25
Työehtosopimuslaki 7.6.1946/436	77
Laki työehtosopimuksen yleissovituksen vahvistamisesta 26.1.2001/56	91
Laki työntekijöiden lähettämisestä 17.6.2016/447.....	93
Laki kauppaedustajista ja myyntimiehistä 8.5.1992/417.....	101
Laki maanpuolustusvelvollisuutta täyttävän työ- ja virkasuhteen jatkumisesta 8.5.2009/305	106

Yhdenvertaisuus sekä tasa-arvo

Yhdenvertaisuuslaki 30.12.2014/1325.....	108
Laki yhdenvertaisuusvaltuutetusta 30.12.2014/1326	113
Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta 8.8.1986/609.....	114
Laki tasa-arvovaltuutetusta 30.12.2014/1328	124
Laki yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnasta 30.12.2014/1327	125
Valtioneuvoston asetus etnisten suhteiden neuvottelukunnasta 17.6.2015/771	126

Yksitysisyyden suoja

EPNAs (EU) 2016/679 luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuojasetus) (GDPR) 27.4.2016; otteita	128
Tietosuojalaki 5.12.2018/1050.....	149
Laki yksityisyyden suojasta työelämässä 13.8.2004/759.....	154
Laki sähköisen viestinnän palveluista 7.11.2014/917; VI osa	161
Turvallisuusselvityslaki 19.9.2014/726; otteita	166
Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä 14.6.2002/504.....	168

Työsuhdekeksinnöt

Laki oikeudesta työntekijän tekemiin keksintöihin 29.12.1967/656	171
Asetus oikeudesta työntekijän tekemiin keksintöihin 10.6.1988/527.....	173

Tilaaavastuu

Laki tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä 22.12.2006/1233	175
Sosiaali- ja terveysministeriön päätös tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä annetun lain (1233/2006) valvonnan siirtämisestä Uudenmaan työsuojelupiiriin työsuojelutoimistolle 16.1.2007/49.....	181
Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista 29.12.2016/1397; otteita	181
Laki Harmaan talouden selvitysyksiköstä 21.12.2010/1207; otteita	185

B. HENKILÖSTÖN OSALLISTUMISJÄRJESTELMÄT

Laki yhteistoiminnasta yrityksissä 30.3.2007/334	193
Laki yhteistoiminnasta suomalaisissa ja yhteisönläajuisissa yritysryhmissä 30.3.2007/335	203
Henkilöstörahasotolaki 5.11.2010/934	211
Valtioneuvoston asetus henkilöstörahasotista 18.11.2010/988	220
Laki henkilöstön edustuksesta yritysten hallinnossa 24.8.1990/725	221
Osakeyhtiölaki 21.7.2006/624; otteita	223
Laki henkilöstöedustuksesta eurooppayhtiössä (SE) ja eurooppaosuuskunnassa (SCE) 13.8.2004/758	229
Laki yhteistoiminta-asiamiehestä 30.3.2010/216 ..	235

C. TYÖRIITOJEN SOVITTELU SEKÄ TUOMIOISTUIMET

Laki työriitojen sovittelusta 27.7.1962/420	240
Valtioneuvoston asetus työriitojen sovittelusta 4.6.2009/394.....	242
Laki työneuvostosta ja eräistä työsuojelun poikkeusluvista 19.5.2004/400	242
Laki oikeudenkäynnistä työtuomioistuimessa 31.7.1974/646	245
Tuomioistuinlaki 25.8.2016/673; otteita	253
Laki välimiesmenettelystä 23.10.1992/967	256

D. TYÖAIKA JA VUOSILOMA SEKÄ VAPAAT

Työaika

Työaikalaki 5.7.2019/872	275
EPNAs (EY) N:o 561/2006 tieliikenteen sosiaalilainsäädännön yhdenmukaistamisesta ja neuvoston asetusten (ETY) N:o 3821/85 ja (EY) N:o 2135/98 muuttamisesta sekä neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3820/85 kumoamisesta 15.3.2006	285
Leipomotyölaki 9.6.1961/302; 5 §	293
Laki sopimattomasta menettelystä elinkeino-toiminnassa 22.12.1978/1061	293

Vuosiloma

Vuosilomalaki 18.3.2005/162.....	297
----------------------------------	-----

Vapaat

Laki itsenäisyyspäivän viettämisestä yleisenä juhla- ja vapaapäivänä 26.11.1937/388	305
Laki vapunpäivän järjestämisestä työntekijäin vapaa-päiväksi eräissä tapauksissa 27.4.1944/272	305
Opintovapaalaki 9.3.1979/273.....	306
Opintovapaa-asetus 7.12.1979/864	308
Vuorotteluvapaalaki 30.12.2002/1305.....	309

E. TYÖTURVALLISUUS

Yleiset säännökset

Työturvallisuuslaki 23.8.2002/738	325
Valtioneuvoston asetus työpaikkojen turvallisuus- ja terveysvaatimuksista 18.6.2003/577.....	338

Melu ja värinä

Valtioneuvoston asetus työntekijöiden suojelemi- susta melusta aiheutuvilta vaaroilta 26.1.2006/85	341
Valtioneuvoston asetus työntekijöiden suojelemisesta värinästä aiheutuvilta vaaroilta 27.1.2005/48 ..	343

Kemikaalien käyttö työpaikalla

Kemikaalilaki 9.8.2013/599	347
Valtioneuvoston päätös työntekijöille aiheutuvan suuronnettomuusvaaran torjunnasta 23.9.1999/922	358
Valtioneuvoston asetus kemiallisista tekijöistä työssä 9.8.2001/715	359
Sosiaali- ja terveysministeriön asetus haitallisiksi tunnetuista pitoisuuksista 21.6.2018/538	363
Valtioneuvoston asetus työntekijöiden suojelemiseksi biologisista tekijöistä aiheutuvilta vaaroilta 14.12.2017/933	364
Sosiaali- ja terveysministeriön asetus biologisten tekijöiden luokituksista 26.10.2010/921	367
Laki syöpäsairauden vaaraa aiheuttaville aineille ja menetelmille ammatissaan altistuvien rekisteristä 17.8.2001/717	367
Valtioneuvoston asetus työhön liittyvän syöpävaaran torjunnasta 12.12.2019/1267	368
Valtioneuvoston päätös ympäristön tupakansavusta ja siihen liittyvän syöpävaaran torjunnasta työssä 8.12.1999/1153	371
Laki eräistä asbestipurkutyötä koskevista vaatimuksista 22.5.2015/684	373
Valtioneuvoston asetus asbestityön turvallisuudesta 25.6.2015/798	374
Valtioneuvoston päätös lyijytyöstä 9.12.1993/1154	377

Koneet ja laitteet

Valtioneuvoston asetus koneiden turvallisuudesta 12.6.2008/400	380
Valtioneuvoston asetus työssä käytettävien ajoneuvojen peruutushälytyksestä 18.10.2012/568	383
Valtioneuvoston asetus laserlaitteista ja niiden tarkastuksesta 24.4.2008/291	384
Valtioneuvoston asetus työntekijöiden suojelemiseksi optiselle säteilylle altistumisesta aiheutuvilta vaaroilta 25.2.2010/146	388
Valtioneuvoston asetus työntekijöiden suojelemiseksi sähkömagneettisista kentistä aiheutuvilta vaaroilta 19.5.2016/388	389
Valtioneuvoston asetus työvälaineiden turvallisesta käytöstä ja tarkastamisesta 12.6.2008/403	392
Valtioneuvoston asetus työpaikkojen turvamerkeistä ja niiden vähimmäisvaatimuksista 21.5.2015/687	401
Valtioneuvoston päätös henkilönsuojainten valinnasta ja käytöstä työssä 22.12.1993/1407	404
Valtioneuvoston päätös käsin tehtävistä nostoista ja siirroista työssä 22.12.1993/1409	408
Valtioneuvoston päätös näyttöpäätetyöstä 22.12.1993/1405	409

Rakennustyön turvallisuus

Valtioneuvoston asetus rakennustyön turvallisuudesta 26.3.2009/205	411
Valtioneuvoston asetus rakennustyötä tekevän sukeltajan pätevydestä ja turvallisuussuunnitelmasta 20.10.2011/1088	427
Työministeriön päätös rakennustyömaiden henkilöstötiloista 3.11.1994/977	428

Räjätys- ja louhintatyö sekä muu räjähdysvaara

Kaivoslaki 10.6.2011/621; otteita	430
Valtioneuvoston asetus kaivosturvallisuudesta 29.12.2011/1571	434
Valtioneuvoston asetus räjäytys- ja louhintatyön turvallisuudesta 16.6.2011/644	438
Panostajalaki 3.6.2016/423	442

Valtioneuvoston asetus panostajien pätevyyskirjoista 16.6.2016/458	445
Valtioneuvoston asetus räjähdyskelpoisten ilmasosten työntekijöille aiheuttaman vaaran torjunnasta 18.6.2003/576	447

Sähköturvallisuus

Sähköturvallisuuslaki 16.12.2016/1135	451
Valtioneuvoston asetus sähkötyöstä ja käyttötyöstä 21.12.2016/1435	469

Säteily

Säteilylaki 9.11.2018/859	472
Sosiaali- ja terveysministeriön asetus ionisoimattoman säteilyn väestölle aiheuttaman altistuksen rajoittamisesta 22.11.2018/1045	503
Valtioneuvoston asetus ionisoivasta säteilystä 22.11.2018/1034	504
Sosiaali- ja terveysministeriön asetus ionisoivasta säteilystä 22.11.2018/1044	514

Muuta lainsäädäntöä

Tartuntatautilaki 21.12.2016/1227; otteita	517
STM määräyskokoelma 30.12.2003:1 Työnantajalle annettava selvitys terveydentilasta tartuntataudin leviämisen ehkäisemiseksi	521
Valtioneuvoston asetus lisäntymisterveydelle työssä vaaraa aiheuttavista tekijöistä ja vaaran torjunnasta 13.5.2015/603	524
Valtioneuvoston asetus puunkorjuutyön turvallisuudesta 23.8.2001/749	524
Valtioneuvoston asetus alusten lastauksen ja purkamisen työturvallisuudesta 1.7.2004/633	526

F. TYÖSUOJELUN VALVONTA JA HALLINTO

Laki työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoinnasta 20.1.2006/44	536
Laki eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta 16.12.2016/1137	547
Valtioneuvoston ohjesääntö 3.4.2003/262; 21 ja 22 §	551
Valtioneuvoston asetus sosiaali- ja terveysministeriöstä 28.6.2017/491; 4 §	552
Valtioneuvoston asetus työ- ja elinkeinoministeriöstä 15.11.2007/1024; 1 ja 2 §	552
Laki työsuojeluhallinnosta 8.1.1993/16	553
Sosiaali- ja terveysministeriön asetus aluehallintovirastojen työsuojelun vastuualueiden toimialueista 9.12.2015/1494	554
Valtioneuvoston asetus työsuojeluneuvottelukunnasta 16.7.2009/565	555
Valtioneuvoston asetus työsuojelulautakunnasta 21.1.2010/53	555
Laki työsuojeluhenkilörekisteristä 23.11.2001/1039	556
Laki työsuojeluun liittyvien arviointielimien hyväksymisestä 5.11.2010/1053	557
Laki työterveyslaitoksen toiminnasta ja rahoituksesta 24.2.1978/159	558
Asetus työterveyslaitoksen toiminnasta ja rahoituksesta 29.6.1978/501; 1 ja 2 §	561
Työsuojelurahastolaki 6.4.1979/407	561
Valtioneuvoston asetus työturvallisuussäännöksiä valmistelevalta neuvottelukunnasta 4.12.2003/1048	562
Valtioneuvoston asetus kemikaalineuvottelukunnasta 28.8.2014/706	562

Valtioneuvoston päätös viranomaisten yhteistoiminnasta räjähdysainetarkastusten suorittamisessa 14.4.1978/280.....	563
Valtioneuvoston asetus työ-, koulutus- ja elinkeinoasiain neuvostosta 19.6.2008/433	564

G. TYÖTERVEYSHUOLTO

Työterveyshuoltolaki 21.12.2001/1383	569
Valtioneuvoston asetus hyvän työterveyshuoltokäytännön periaatteista, työterveyshuollon sisällöstä sekä ammattihenkilöiden ja asiantuntijoiden koulutuksesta 10.10.2013/708	574
Valtioneuvoston asetus terveystarkastuksista erityistä sairastumisen vaaraa aiheuttavissa töissä 27.12.2001/1485	576
Valtioneuvoston asetus huumausainetestien tekemisestä 7.4.2005/218	579
Valtioneuvoston asetus työntekijöiden työterveyskortista rakennustyössä 14.12.2006/1176	580
Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista 3.8.1992/734; 1–3 ja 8 §.....	581
Asetus sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista 9.10.1992/912; 1, 16 ja 35 §	583
Terveydenhuoltolaki 30.12.2010/1326; 18–19 §... ..	583
Tupakkalaki 29.6.2016/549; 10, 11 ja 13 luvut	584
Valtioneuvoston asetus tupakointitiloista ja tupakointikiellon hakemisesta asuntoyhteisöön 7.7.2016/601.....	588

H. TAPATURMAT JA AMMATTITAUDIT

Työtapaturma- ja ammattitautilaki 24.4.2015/459.....	598
Sosiaali- ja terveysministeriön päätös tapaturmavakuutuslain mukaisten etuuksien ja muiden markkamäärien sitomisesta palkka- ja hintatason muutokseen 19.12.1995/1608	643
Valtioneuvoston asetus työtapaturma- ja ammattitautilaisa tarkoitettua haittaluokituksesta 11.6.2015/768.....	643
Valtioneuvoston asetus ammattitautiluettelosta 11.6.2015/769.....	655
Laki opiskeluun liittyvissä työhön rinnastettavissa olosuhteissa syntyneen vamman tai sairauden korvaamisesta 24.4.2015/460	658
Sosiaali- ja terveysministeriön asetus työtapaturma- ja ammattitautilain 87 §:n 3 momentin mukaisen haittarahan kertakorvauksen perusteista 14.1.2019/48	659
Laki tapaturma-asioiden muutoksenhakulautakunnasta 30.12.2010/1316	663
Valtioneuvoston asetus työtapaturma- ja ammattitautilain mukaisen vuosityöansion määrittämisestä 10.12.2015/1466.....	666

I. NUORET TYÖNTEKIJÄT

Laki nuorista työntekijöistä 19.11.1993/998	672
Valtioneuvoston asetus nuorille työntekijöille erityisen haitallisista ja vaarallisista töistä 15.6.2006/475	674
Sosiaali- ja terveysministeriön asetus nuorille työntekijöille vaarallisten töiden esimerkkiluettelosta 25.4.2012/188.....	676
Sosiaali- ja terveysministeriön asetus nuorille työntekijöille sopivien kevyiden töiden esimerkkiluettelosta 25.4.2012/189	677
Asetus alkoholijuomista ja väkiviinasta 22.12.1994/1344; 27 ja 27 a §.....	677

J. AMMATILLINEN OSAAMINEN JA KOULUTUS

Laki ammatillisesta koulutuksesta 11.8.2017/531	683
Valtioneuvoston asetus ammatillisesta koulutuksesta 5.10.2017/673.....	708
Opetus- ja kulttuuriministeriön asetus ammatillisen koulutuksen tutkintorakenteesta 2.10.2017/680	714
Opetus- ja kulttuuriministeriön asetus opiskelijaksi ottamisen perusteista ammatillisissa perustutkintokoulutuksessa 6.10.2017/699	717
Laki aikuiskoulutusetuksista 28.12.2000/1276	721
Valtioneuvoston asetus aikuiskoulutuksesta 12.7.2001/652	727
Laki taloudellisesti tuetusta ammatillisen osaamisen kehittamisestä 20.12.2013/1136	728
Opetus- ja kulttuuriministeriön asetus oppisopimuskoulutuksessa olevan opiskelijan opintososiaalisista etuuksista 5.10.2017/679	729
Laki koulutuksen korvaamisesta 20.12.2013/1140	729

K. PALKKATURVA JA PALKAN ULOSMITTAUS

Palkkaturlaki 27.11.1998/866	733
Valtioneuvoston asetus palkkaturvasta 22.12.2009/1276	739
Ulosottoakaari 15.6.2007/705; otteita.....	740

L. SOSIAALITURVAMAKSUT

Laki työnantajan sairausvakuutusmaksusta 9.9.2016/771.....	748
Laki työttömyysetuuksien rahoituksesta 24.7.1998/555	749
Valtioneuvoston asetus työttömyysetuuksien rahoituksesta 18.12.2014/1277	763
Valtioneuvoston asetus työttömyysvakuutusmaksujen erääntymisestä ja eräpäivistä 28.12.2018/1375	764
Sosiaali- ja terveysministeriön asetus työttömyysvakuutusrahastolle omavastuumaksuasiassa ilmoitettavista tiedoista 15.12.2008/1046	764
Sosiaali- ja terveysministeriön asetus työntekijän työeläkevakuutusmaksun ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun huomioon ottamisesta sairausvakuutusjärjestelmän mukaisissa päivärahoissa ja Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain mukaisissa kuntoutusrahoissa 19.12.2008/1027	765
Valtioneuvoston asetus sairausvakuutusmaksujen maksuprosenteista vuonna 2020 14.11.2019/1068	765

M. TYÖTTÖMYYSTURVA SEKÄ TYÖVOIMAPALVELU

Työttömyysturvalaki 30.12.2002/1290	780
Valtioneuvoston asetus työttömyysturvalain täytäntöönpanosta 30.12.2002/1330	815
Laki sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnasta 22.12.2006/1299	819
Työttömyyskassalaki 24.8.1984/603	822
Valtioneuvoston asetus työttömyyskassalain täytäntöönpanosta 22.3.2001/272	831
Valtioneuvoston asetus työttömyysetuutta määrätessä huomioon otettavasta tulosta 30.12.2002/1332	833
Työ- ja elinkeinoministeriön asetus työvoimapolitiittisen lausunnon antamisesta ja lausuntoon merkittävistä tiedoista 29.12.2016/1556	837

Työ- ja elinkeinoministeriön asetus työssäkäyntialueista 17.12.2009/1153	838
Laki elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista 20.11.2009/897	849
Valtioneuvoston asetus elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista 28.12.2018/1373	855
Laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta 28.12.2012/916	864
Valtioneuvoston asetus julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta 28.12.2012/1073	883
Laki työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta 30.12.2014/1369	890
Valtioneuvoston asetus työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta 30.12.2014/1377	892
Valtioneuvoston asetus työmarkkina-alueista 28.12.2012/1074	893
Valtioneuvoston asetus työllisyysperusteisesta investointiavustuksesta ja työllisyystyöohjelmasta 28.12.2012/1075	894
Laki kuntouttavasta työtoiminnasta 2.3.2001/189	896
Valtioneuvoston asetus valtion korvauksesta kuntouttavan työtoiminnan järjestämiseen 30.12.2014/1393	901
Laki eräiden pitkäaikaisesti työttöminä olleiden henkilöiden eläkeruosta 28.1.2005/39	901
Laki työkyvyttömyyseläkkeellä olevien työhön-paluu edistämisestä 9.10.2009/738	905

N. SAIRAUSVAKUUTUS

Sairausvakuutuslaki 21.12.2004/1224	910
Valtioneuvoston asetus sairausvakuutuslain täytäntöönpanosta 30.12.2004/1335	965
Laki Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista 15.7.2005/566	969

O. TYÖNTEKIJÄN ELÄKE

Työntekijän eläkelaki 19.5.2006/395	994
Työntekijän eläkelain voimaannpanolaki 19.5.2006/396	1041
Työntekijän eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaannpanolaki 29.1.2016/71	1047
Valtioneuvoston asetus työntekijän eläkelain täytäntöönpanosta 5.10.2006/874	1050
Laki työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnasta 26.8.2005/677	1051
Sosiaali- ja terveystieteiden asetus eläkkeen vähentämisestä ja muuttamisesta 23.12.2016/1428 ..	1056
Sosiaali- ja terveystieteiden asetus eläkkeen kerta-suorituskertoimista 28.11.2016/1039	1057
Laki valtion varoista suoritettavasta eläkkeen korvaamisesta alle kolmivuotiaan lapsen hoidon tai opiskelun ajalta 27.6.2003/644	1059
Valtioneuvoston asetus valtion varoista suoritettavasta eläkkeen korvaamisesta alle kolmivuotiaan lapsen hoidon tai opiskelun ajalta 16.12.2004/1146	1060
Laki eräiden työeläkkeiden tarkistamisesta työeläkkeen ja kansaneläkkeen yhteensovittamisen johdosta 26.7.2002/635	1061
Laki suoran lisäeläkejärjestelyn turvaamisesta työnantajan maksukyvyttömyyden varalta 6.3.2015/209	1064
Eläkesäätiölaki 29.12.1995/1774; 1–2 luvut	1065
Laki vapaachoisten lisäeläkejärjestelyjen tasaroikumisesta 28.11.1997/1038	1073
Vakuutuskassalaki 27.11.1992/1164; 1–2 luvut ..	1074

P. ERITYISSÄÄNNÖKSIÄ

Laki varallisuus oikeudellisista oikeustoimista 13.6.1929/228; 3 luku	1089
Vahingonkorvauslaki 31.5.1974/412	1093
Laki velkojen maksunsaantijärjestyksestä 30.12.1992/1578	1106
Konkurssilaki 20.2.2004/120; otteita	1109
Korkolaki 20.8.1982/633	1112
Laki säädettyjen määräaikain laskemisesta 25.4.1930/150	1115
Oikeudenkäymiskaari 1.1.1734/4; 10 luvun 1 ja 6 §	1117
Verohallinnon päätös verovapaista matkakustannusten korvauksista vuonna 2020 25.11.2019/1099	1117
Verohallinnon päätös matkakuluvähennyksen määrästä vuodelta 2019 toimitettavassa verotuksessa 7.11.2019/1055	1122
Verohallinnon päätös vuodelta 2020 toimitettavassa verotuksessa noudatettavista luontoisetujen laskentaperusteista 29.11.2019/1116	1122
Tuloverolaki 30.12.1992/1535; 10 §	1126
Laki verotusmenettelystä 18.12.1995/1558; otteita ..	1128
Ennakkoperintälaki 20.12.1996/1118; 25 §	1132
Laki rajoitetusti verovelvollisen tulon verottamisesta 11.8.1978/627; otteita	1132
Rikoslaki 19.12.1889/39; otteita	1135
Ulkomaalaislaki 30.4.2004/301; otteita	1141
Työ- ja elinkeinoministeriön asetus ulkomaalaislain nojalla säädettyihin tehtäviin toimivaltaisista työ- ja elinkeinotoimistoista 27.11.2017/835	1147
Laki kolmansien maiden kansalaisten maahan-tulon ja oleskelun edellytyksistä yrityksen sisäisen siirron yhteydessä 14.12.2017/908	1147
Laki kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä kausityöntekijöinä työskentelyä varten 14.12.2017/907	1152
Valtioneuvoston asetus yhteiskunta- ja yritysvas-tuun neuvottelukunnasta 4.9.2008/591	1155

Q. TYÖMARKKINAKESKUS-JÄRJESTÖJEN YLEISIÄ SOPIMUKSIA

Työmarkkinakeskusjärjestöjen yhteisiä sopimuksia ja suosituksia

Sukupuolivaikutusten arviointia koskeva työmarkkinakeskusjärjestöjen suositus 13.5.2009 (EK-AKAVA-KiT-KT-SAK-STTK-VTMMML) ..	1158
Suositus päihdeongelmien ennaltaehkäisystä, päihdeasioiden käsittelystä ja hoitoonohjauksesta työpaikoilla (Akava, EK, KiT, KT, SAK, STTK, VTML)	1161
Harmaan talouden torjuntaa koskeva suositus 2007 (EK, SAK, STT, AKAVA)	1164
PT-SAK, STTK, AKAVA hyvityssakkopöytäkirja 1984 ja muutospöytäkirja 2000	1165

Euroopan työmarkkinajärjestöjen puitesopimukset

EAY:n, UNICE/UEAPME:n ja CEEP:n puitesopimus etätyöstä (tietotekniikka-avustein en etätyö) 16.7.2002	1167
Suomen työmarkkinaosapuolten sopimus etätyöstä koskevan puitesopimuksen täytäntöönpanosta 23.5.2005	1169
Etätyöstä sovittaessa huomioon otettavaa (23.5.2005)	1170

Etätyöstä sovittaessa huomioon otettavaa (23.5.2005)	1170
EAY:n, UNICE/UEAPME:n ja CEEP:n työperäistä stressiä koskeva puitesopimus 8.10.2004 ..	1171
Työperäistä stressiä koskeva keskusjärjestö-suositus 19.11.2007 (EK-AKAVA-SAK-KiT-STTK-KT-VTML).....	1173
EAY:n, BUSINESSEUROPE:n, UEAPME:n ja CEEP:n työssä tapahtuvaa häirintää ja väkivaltaa koskeva itsenäinen puitesopimus 26.4.2007	1175
EAY:n, BUSINESSEUROPE:n, UEAPME:n ja CEEP:n osallistuvia työmarkkinoita koskeva puitesopimus 25.3.2010	1177

Liite 3

Valtioneuvoston asetus työntekijöiden suojelemiseksi biologisista tekijöistä aiheutuville vaaroilta 14.12.2017/933	1209
--	------

Liite 4

Valtioneuvoston asetus työpaikkojen turvamerkeistä ja niiden vähimmäisvaatimuksista 21.5.2015/687 ..	1211
--	------

Liite 5

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus haitallisiksi tunnetuista pitoisuuksista 21.6.2018/538	1219
---	------

Liite 6

Valtioneuvoston asetus työntekijöiden suojelemiseksi sähkömagneettisista kentistä aiheutuville vaaroilta 19.5.2016/388	1239
--	------

LIITTEET

Liite 1

Valtioneuvoston asetus koneiden turvallisuudesta 12.6.2008/400	1182
--	------

Liite 2

Valtioneuvoston asetus työhön liittyvän syöpävaaran torjunnasta 12.12.2019/1267, Liite II ...	1205
---	------

Asiahakemisto	1245
----------------------------	------

Oikeustapaushakemisto	1263
------------------------------------	------